

INSTRUKS FOR Pleje af borgere med mistænkt eller påvist COVID-19

<u>Gældende for:</u> Center for Sundhed og Seniorliv (CSS) og evt. andre enheder i Furesø Kommune	<u>Målgruppe:</u> Personale på plejecentre, hjemmepleje, sygepleje, rehabilitering, døgninstitutioner m.fl.	<u>Udarbejdet af:</u> Udviklingssygeplejerske Ida Freia Frederiksen og udviklingskonsulent Charlotte Larsen, Sundheds- og Seniorsekretariatet
<u>Godkendt af:</u> Den sundhedsfaglige corona-arbejdsgruppe	<u>Gældende fra dato:</u> 3. april 2020	<u>Dato for næste revision:</u> April 2021

Formål	<p>Formålet er at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spredning af COVID-19 forårsaget af coronavirus (SARS-CoV-2) forebygges • hygiejniske forholdsregler håndteres korrekt af alle involverede medarbejdere • borgere og medarbejdere oplever at pleje og smitteforebyggelse håndteres professionelt
Definition	<p>COVID-19 kan vise sig ved alt fra milde symptomer på øvre luftvejsinfektioner til svære nedre luftvejsinfektioner. Typiske symptomer er feber, hoste, ondt i halsen, hovedpine, muskelømhed og åndenød. Sygdommen kan udvikle sig til acute respiratory distress syndrome (ARDS), sepsis (blodforgiftning) og multiorgansvigt med dødelig udgang.</p> <p>Der er beskrevet øget risiko for alvorlige sygdomsforløb hos ældre mennesker, immunsupprimerede og mennesker med kroniske sygdomme herunder hjerte-kar sygdom.</p> <p>Inkubationstiden for COVID-19 (der er forårsaget af SARS-CoV-2) er mellem 2 og 12 dage med en median tid omkring 5-7 dage. SARS-CoV-2 smitter ved <u>dråbesmitte og kontaktsmitte</u> (håndtryk, via genstande m.v.) ligesom andre humane coronavirus. Det antages, at personer med mange eller kraftige symptomer smitter mere, end personer med få eller ingen symptomer, på grund af større virusmængde samt mere slimproduktion, hoste og nys. Der er ikke påvist smitte fra mor til foster under graviditet.</p> <p>Virus er følsomt over for desinfektion med ethanol (sprit).</p>
Indhold	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mistanke om smitte 2. Beskyttelse af medarbejdere og raske borgere <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Håndhygiejne 2.2. Værnemidler <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1 Hvornår skal du bruge hvilke værnemidler 2.2.2 Aftagning af værnemidler 2.2.3 Placering af værnemidler 3. Særlige forhold for personale

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Særlige forhold på enhederne 5. Hvis borger er terminal eller afgået ved døden <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Nødvendige besøg 5.2. Håndtering af afdøde 6. Håndtering af tøj og linned 7. Udstyr og hjælpemidler 8. Håndtering af service 9. Affald 10. Rengøring 11. Af-isolation af borger og ophør med brug af værnemidler
Fremgangsmåde	<p><u>1. Mistanke om smitte</u></p> <p>Hurtig iværksættelse af hygiejniske forholdsregler, brug af værnemidler og korrekt tilrettelæggelse af arbejdsopgaver, er en forudsætning for at hindre, at virus spredes til flere borgere og blandt kollegaer.</p> <p>Hvis borgeren har symptomer (også milde symptomer) isoleres borgeren i egen bolig og instruksen følges.</p> <p>Der skal altid informeres tydeligt videre til kollegaer/ledelsen, at der er et (muligt) tilfælde af COVID-19.</p> <p>Ring til lægen eller lægevagten/1813 hvis borgeren har:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Moderate eller svære symptomer, såsom almen utilpashed, smerter, feber, vejrtrækningsbesvær mv. Vær opmærksom på at ældre borgere ofte ikke får så høj feber. • Symptomer der har varet over flere dage. • Forværring af symptomer. • Eller hvis du er i tvivl om hvad du skal gøre. <p><u>2. Beskyttelse af medarbejdere og raske borgere</u></p> <p>2.1 Håndhygiejne</p> <p>Før og efter kontakt med borger udføres håndhygiejne. Såfremt hænderne er synligt forurenede eller fugtige udføres håndvask med sæbe før hånddesinfektion.</p> <p>Der udføres altid håndvask (sæben indgnides i min. 15-20 sekunder), 60 sek. i alt, efterfulgt af hånddesinfektion (min. 30 sek.) efter enhver direkte kontakt med borgeren eller kontaktflader.</p> <p>2.2 Værnemidler</p> <p>Det er vigtigt, at der anvendes værnemidler, for at undgå smittespredning.</p> <p>2.2.1 Hvornår skal du bruge hvilke værnemidler</p> <p>A) Hvis du er i direkte kontakt med borger og omgivelser (under 2 meter), fx ved pleje og behandling, berøring af medicinsk udstyr, inventar og vasketøj skal du bruge følgende værnemidler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Væskeafvisende engangsovertrækskittel med lange ærmer</u>, der dækker arbejdsdragt og slutter til ved håndled. <u>Engangshandsker</u> og

maske (Type II) kombineret med øjebeskyttelse (beskyttelsesbriller eller maske med visir).

- Hvis borger selv kan tage en maske på (anvendes Type I) og beholde den på uden problemer, behøver sundhedsfaglige medarbejdere/ rengøringspersonale ikke at tage maske og øjenbeskyttelse på, men skal blot tage handsker og engangsovertrækskittel på.
 - Undladelse af mundbind og briller/visir for personale gælder kun i de situationer, hvor det er sikkert, at borger selvstændigt kan håndtere at tage masken på og beholde den på.
 - Borgerens maske kan genbruges af borger selv. Masken opbevares i en kasse/pose. Borgerens maske skiftes, hvis den bliver våd eller synligt forurenet.
- Sundhedsfagligmedarbejdere/ rengøringspersonale skal anvende maske Type II og borger kan anvende maske Type I. Maske må kun anvendes én gang af personale. Risikoen for at blive smittet er stor ved at genanvende egen maske.

B) Hvis du løser opgaver **mere end 2 meter** fra borger og kommer i berøring med borgerens omgivelser/udstyr, skal du bruge følgende værnemidler:

- Handsker og engangsovertrækskittel med lange ærmer (ingen maske eller beskyttelsesbriller/visir).

C) Hvis du løser **kortvarige simple opgaver** hos borgeren uden kontakt til borger eller omgivelser samt mere end 2 meter fra borger anvendes udelukkende handsker.

- En simpel opgave kan fx være, at hente en madbakke, der ikke kommer i berøring med personalets kittel.

D) Hvis der blot skal gives en **kort besked uden kontakt** til borger eller omgivelser, anvendes ikke værnemidler. Det forudsættes, at afstanden er mere en 2 meter til borger.

OBS! Forurenede handsker kan være årsag til smittespredning. Handsker skiftes mellem forskellige procedurer samt ved forurening. Handsker er til engangsbrug og må ikke vaskes eller desinficeres.

2.2.2 Aftagning af værnemidler

Se film om korrekt iførelse og aftagning af værnemidler:

http://region-hovedstaden-ekstern.23video.com/har-du-styr-pa-vaernemidlerne?fbclid=IwAR3Ojskl27q-XVup8EqSxbcdbJaDX-yKxmeBDWXmXdaVE0cE0ppTO9r_69c

Overtrækskitlen fjernes ved at rive båndet i taljen op. Båndet i nakken rives over ved at tage fat i skulderstykket på overtrækskittelen og hive til, så velcro/bindebånd åbnes. Kitlen holdes væk fra kroppen og rulles sammen uden at ydersiden berøres. Kræng handskerne af udover manchetten i samme bevægelse som kitlen tages af, uden at ydersiden af handskerne berøres. Kitlen/plastforklædet kasseres og der udføres håndhygiejne.

Briller eller visir fjernes ved at berøre stængerne og de kasseres, hvis det er engangsudstyr. Såfremt visiret er flergangsvisir rengøres dette således: 1) rene handsker tages på, 2) rengøring med vand og sæbe eller rengøringssserviet, 3) aftørring med ethanolbaseret alkohol 70-85% v/v.

Der udføres håndhygiejne og evt. maske kan fjernes. Det er vigtigt at undgå berøring med ydersiden af masken. Masken kasseres, og der udføres

håndhygiejne.

2.2.3 Placering af værnemidler

I hjemmeplejen medbringes værnemidler som placeres i entreen hos borger.

På døgninstitutioner kan værnemidlerne opbevares på rullebord udenfor døren til boligen.

Værnemidler påtages altid, når medarbejdere træder ind i borgerens bolig. Husk altid at udføre grundig håndhygiejne inden, der tages handsker og overtrækskittel på – og ved hvert skift af handsker, før alle rene og efter alle urene procedurer.

Særligt for hjemmesygeplejen

Hvis der ved forflytninger er behov for hjælp fra Servicevagten, skal Servicevagten orienteres om, at der er smittefare med COVID-19 og have værnemidler stillet til rådighed.

3. Særlige forholdsregler for personale

Det er lederens ansvar, at der er en sikker arbejdstilrettelæggelse i plejen af en borger, der er mistænkt for eller har påvist COVID-19, hvor der er fokus på at bryde smitteveje.

Som udgangspunkt er alt personale beskyttet ved korrekt anvendelse af værnemidler.

Medarbejdere, der er omfattet af Sundhedsstyrelsens definition af, hvem der er i særlig risiko for at blive hårdere ramt ved evt. smitte, skal ikke passe borgere med COVID-19. Se www.sst.dk. Ud fra et forsigtighedsprincip betragtes også gravide som værende i særlig risiko.

Personale med symptomer sendes straks hjem og skal være hjemme til de er symptomfri + 48 timer.

4. Særlige forhold på enhederne

Plejecentrene/-hjem, rehabiliteringscentret og døgninstitutioner:

- Borgeren skal opholde sig i egen bolig.
- Borgeren skal ikke deltage i fællesspisning eller øvrige fællesarrangementer.
- Borgeren opfordres og støttes til hyppig håndvask og hånddesinficering.
- Der sættes skilt op på ydersiden af døre eller på rullebord med værnemidler med teksten: "Her følges særlige hygiejniske forholdsregler".
- Et rullebord med værnemidler placeres lige uden for stuen/boligen.
- Hvis det er helt nødvendigt med besøg (fx hvis borger bliver terminal) skal pårørende/besøgende følge samme retningslinjer som personalet og kun opholde sig i borgerens bolig under besøget. Det påhviler personalet, at rådgive besøgende om værnemidler.

Rehabiliteringscentret:

- Borgeren skal være på enestue eller på flersengsstue med anden borger, der også er smittet med COVID-19.

Hjemmeplejen:

- Borgeren skal ikke deltage i fællesarrangementer.
- Borgeren opfordres og støttes til hyppig håndvask og hånddesinficering.

5. Hvis borger er terminal eller afgået ved døden

5.1 Nødvendige besøg

Besøg hos en borger med mistænkt eller påvist Covid-19 frarådes dels for at undgå smittespredning til andre borgere og dels for at undgå, at besøgende bliver smittet og bringer smitten med sig ud i samfundet.

Hvis det er helt nødvendigt med besøg (fx hvis borger er terminal eller er afgået ved døden) skal pårørende/besøgende (så få som muligt) følge samme retningslinjer som personalet og kun opholde sig i borgerens bolig under besøget. Hvis den besøgende selv har symptomer på smitte, kan besøg som hovedregel ikke tillades.

Det påhviler personalet, at rådgive besøgende om værnemidler. Her følger et par konkrete eksempler:

- Om muligt skal den besøgende gå direkte ind i borgers bolig, fx gennem havedøren (Lillevang, Solbjerghaven og Ryetbo). Inden da lægger personalet værnemidler frem til den besøgende:
 - Hvis borger er terminal, skal den besøgende have langærmet overtrækskittel, handsker, mundbind og beskyttelsesbriller/visir på.
 - Hvis borger er død, er mundbind og beskyttelsesbriller/visir ikke nødvendigt.
- Hvis den besøgende skal gå gennem fx Plejecenter Svanepunktet eller Rehabiliteringsafdelingen, vælges den kortest mulige vej. Ved indgangen lægges mundbind frem til den besøgende som den besøgende tager på afspritning af hænder. Ved boligen tager den besøgende langærmet overtrækskittel og handsker på.
 - Hvis borger er terminal, suppleres værnemidler med beskyttelsesbriller/visir. Hvis borger er død er briller ikke nødvendigt.
 - Værnemidler tages af i boligen, når den besøgende forlader stedet.
 - På vejen ud, skal den besøgende bære mundbind og handsker.

5.2 Håndtering af afdøde

Når en afdød gøres i stand, bærer personalet overtrækskittel og handsker. Værnemidler aftages inden lokalet forlades og der udføres håndhygiejne.

Bedemanden oplyses om, at afdøde har haft Covid-19 eller er mistænkt for dette. Bedemanden medbringer selv værnemidler og er både opmærksom på ikke at medbringe smitte (bærer derfor ofte mundbind) og ej heller sprede smitte.

6. Håndtering af tøj og linned

- Urent tøj håndteres så lidt som muligt. Undgå at ryste tøj og linned.
- Linned vaskes ved 80°C. Tøj om muligt ved 60°C.

- Tøj der er gennemvædet med udskillelser, lægges direkte i vaskemaskinen eller i smeltepose, inden det lægges i vasketøjssækken.
- Forurenet tøj skal altid opbevares i smeltepose, tøjsæk eller lignende (dog ikke plastpose) og vaskes separat fra ikke-forurenet tøj.
- Ved synlig forurening af dyne og pude, vaskes disse.
- Såfremt der anvendes fælles vaskemaskine (husholdningsmaskine) skal denne rengøres med vand og sæbe, samt køre et kogeprogram med tom maskine efter vask af beboerens tøj og lignende.

Hvis borgerens vasketøj håndteres uden for hjemmet, skal det konkrete vaskefirmas arbejdsgange følges. Der rekvireres smelteposer, som tøjet placeres i inden transport.

7. Udstyr og hjælpemidler

- Anvend så vidt muligt kun medicinsk udstyr, fx instrumenter til sårpleje eller lignende, og hjælpemidler, der kan - alternativt anvendes engangsudstyr.
- Opbevar så vidt det er muligt medicinsk udstyr i borgerens egen bolig.
- Medicinsk udstyr og hjælpemidler som genanvendes, rengøres med vand og sæbe og desinficeres, fx m. ethanolbaseret alkohol 70-85% efter brug.

8. Håndtering af service

Plejecentrene/-hjem, rehabiliteringscentret og døgninstitutioner

Borger kan få serveret maden på almindelig service. Brugt service håndteres som urent. Der anvendes engangshandsker. Servicen kommer direkte i opvaskemaskinen. Vaskes på 80° C.

Hjemmeplejen/hjemmesygeplejen

Borger kan anvende almindelig service. Borger skal så vidt muligt selv håndtere snavset service. Det anbefales, at servicet kommer direkte i opvaskemaskine. Vaskes på program med højeste temperatur (80° C, hvis muligt).

Hvis borger har behov for hjælp til håndtering af service benyttes engangshandsker.

9. Affald

Affald emballeres i plasticpose i borgerens egen bolig. Affaldsposen smides direkte i affaldscontainer. OBS affaldsposen må ikke slæbes hen af gulv på vej mod affaldscontainer.

10. Rengøring

Særlige forholdsregler for rengøring er følgende:

- I sygdomsperioden gøres der rent dagligt i berørte boliger og toilet/bad.
- Boligen gøres altid rent som den sidste på dagens program.

	<ul style="list-style-type: none"> • Der rengøres grundigt med almindelige rengøringsmidler (vand og sæbe) • Kontaktflader fx håndtag, sengehest, vandhane, toiletsæde, toiletskylleknop, nødkald, kontakter til lys, fjernbetjening samt udstyr på sengebord, skal dagligt rengøres med vand og sæbe og desinficeres, fx m. ethanolbaseret alkohol 70-85%. • De anvendte rengøringsklude sendes til vask og vaskes på min. 80 grader. <p>Det er vigtigt med en god hygiejne i køkkenet. Obs. at kontaktflader, fx håndtag og vandhane rengøres. Der anvendes vand og sæbe som vanligt.</p> <p>Særlige forhold for rehabiliteringscenteret:</p> <p>Der laves slutrengøring når borgeres tages ud af isolation. Pga. stort flow af forskellige borgere, er slutrengøring nødvendigt på Rehabiliteringscenteret. Slutrengøringen skal indeholde en grundig rengøring med vand og sæbe af inventar og kontaktpunkter efterfulgt af desinficering, fx med ethanolbaseret alkohol 70-85 %. Gulv og evt. andre større flader rengøres i klorholdigt produkt.</p> <p>Særlig i forhold til hjemmeplejen og sygeplejen:</p> <p>Visitationen kontaktes og ansøges om ekstra rengøring, så længe der er infektion i hjemmet.</p> <p><u>11. Af-isolation af borger og ophør med brug af værnemidler</u></p> <p>Borger kan, efter at have været symptomfri i 48 timer af-isoleres og derefter er det ikke nødvendigt, at anvende værnemidler.</p>
Dokumentation	<p>KMD-Nexus</p> <p>Når der er opdaget et tilfælde af COVID-19, dokumenteres det i KMD-Nexus under <i>supplerende stamoplysninger</i> under "bjælken" <i>Cave, Allergi og Smittefare</i>, hvor skemaet <i>Smittefare</i> tilføjes og følgende udfyldes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risiko for smittefare • Smittefare type. Sæt flueben i feltet COVID-19. • Evt. bemærkning (skriv, hvis der er <u>mistanke</u> om COVID-19 hos borger). <p>Desuden oprettes relevante <i>Tilstande</i> samt tilhørende <i>Indsatser, Indsatsmål og Handlingsanvisning</i>.</p> <p>Særlige forholdsregler og procedure beskrives i døgnyrmeplanen.</p> <p>Når smittefare ikke længere er et relevant problemområde hos borgeren, skal skemaet <i>smittefare</i> afsluttes ved at <i>gemme som inaktiv</i>.</p> <p>Kig ligeledes på, om der er tilstande og indsatser, der skal afsluttes.</p> <p>Rapporter en utilsigtet hændelse</p> <p>jf. Sundhedslovens regler om indrapportering af nyopståede infektioner.</p>

Ansvarsforhold	<p>Lederne</p> <p>Det er lederens ansvar at introducere og implementere instruksen samt sikre at anbefalingerne efterleveres i praksis.</p> <p>Medarbejderen</p> <p>Det er medarbejderens ansvar at gennemlæse og anvende anbefalingerne.</p>
Begrebsafklaring	<p>Tvang</p> <p>Vi har lovhjemmel til at isolere en smittet borger i egen bolig i samarbejde med Furesø Kommune. Modsætter en beboer sig isolation, kontaktes politiet.</p> <p>Isolation må ikke indebære indespærring med aflåsning af dør ind til borgerens bolig. Har borgeren en varigt nedsat psykisk funktionsevne, kan der evt. være mulighed for at tage magtanvendelsesreglerne i brug. Dette skal drøftes med leder og fx demensvejleder og almindelig fremgangsmåde skal følges, jf. instrukser om magtanvendelse</p> <p>Tavshedspligt</p> <p>Oplysning om smitte med COVID-19 hos en konkret borger er en personlig helbredsoplysning, som er omfattet af reglerne om tavshedspligt.</p> <p>Dråbesmitte</p> <p>Dråbesmitte sker via spredning af aerosoler, som er dråber af forskellige størrelser. Aerosoler dannes ved hoste, nys eller tale samt ved opkastning. Forekommer også i tilfælde af sprøjt/stænk med fx afføring, blod eller urin.</p> <p>De store dråber (dvs. over 100 µm) kan ikke holde sig svævende i mere end 1-3 sekunder. For at blive ramt af disse dråber skal man derfor være tæt på smittesprederen, ca. 2 m. Store dråber kan ramme slimhinderne i ansigtet, fx øjne. Store dråber, der inhaleres, når almindeligvis ikke ned i lungerne, men sætter sig i slimhinden i næse eller øvre luftveje. Lander dråberne på genstande, fx borde eller udstyr, kan de give anledning til indirekte kontaktsmitte, hvis de ikke fjernes. Dråberne kan højst "overleve" 48 timer på møbler etc. Mikroorganismer, der smitter på denne måde, kan fx være mykobakterier samt en lang række virus, som fx RS-virus, forkølelsesvirus, influenzavirus og norovirus.</p>
Referencer	<p>Sundhedsstyrelsens retningslinjer for håndtering af COVID-19 (per 1. april 2020)</p> <p>Nationale infektionshygiejniske retningslinjer, Statens Seruminstitut, 1. udg. 2017</p> <p>Sundhedsstyrelsens hjemmeside vedr. coronasmitte</p> <p>Anbefalinger til personale i hjemmeplejen, i plejeboliger og på bosteder med borgere ved mistænkt eller påvist COVID-19, Statens Seruminstitut, 27. marts og 24. marts 2020</p> <p>Midlertidige anbefalinger for prioriteret brug af ansigtsmasker samt andre værnemidler med fokus på COVID-19 tilfælde, Statens Seruminstitut, 24. marts 2020</p>